

Indult BETSBÖL Szeredán 27. Jún. 1787.

Hól Második JOSEF, Hazánk édes Attya?

Udom mindenek ezt kérdik ma töllem, de másod-
 dik *Edippus* az, ki erre egyenesen tudna fe-
 lelteni. Edgy Lembergöl Bétsbe érkezett Kurir hoz-
 ta hírböl, bizonyoson és közönségesen tudjuk, hogy
 Kersónésusi úttyából Lembergbe igen szerentsés és
 egélléges állapotban meg-érkezett légyen; de innen
 a' maga további úttyát merre fordította légyen, arról
 még eddig minden Európai Ujság Referendáriusok
 velem edgyütt tsak annyit tudnak, mind a' Hold
 Országbeli Dámák' újmódijáról. A' Bétsi Publikum,
 ki soha Fejedelmét jobban nem szerette, mint II-dik
 JOSEFET, minden nap nagy óhajtással várja; és
 hogy az előre képzelt időre ú. m. Júniasnak 24-
 dikére meg-nem érkezett ő Felsege; némellyek úgy

vélekednek; hogy a' maga úttyát Erdélynek vévén, az ottan 2 esztendőök alatt a' belső zenebona által okoztatott erőszakos szűkségnek, némelly édes atyai kegyelmét lábbal tapadó gonofztévők nem emberhez illő tselekedeteinek, és a' bizonyos Vármegyékben uralkodó terjedő forró nyavallyának, és ezeknek indító okainak maga végére kívánván menni, ezeknek mint édes Atya, tökéletesen ellent kíván állani; noha, a' mint alább meg láttyuk, ezeknek tovább terjedni tellyes lehetetlen. Némellyek azt vélik, hogy a' zenebonás Belgiumnak vette légyen a' maga úttyát; de ki-győzné, és ki-mézné ki-írni, mit beszéljenek némelly Bétsiek az ő Felsége úttyáról's mostani hóI létéről. Edgy az ő Felsége Kersónésusi követői között ezt írja nekünk: a' mi Kersónésusi vizsfa jövetelünkkel véghetetlen nyomorúságokat állottunk ki: a' mi útunknak nagyobb részét kietlen pusztákon folytattuk, hóI semmire egyébre nem találhatunk, tsak a' magánosan lévő Posta Kalibákra, hóI lovainkat változtattuk. A' melly Városokon ú. m. *Elisábethengrad*, *Nabagrad* és *Bedveéka*, keresztül jöttünk-is, tsak névvel városok. Ellenben *Kersón*, mellynek első fundamentom köve 1778-ben vette tett vala, igen gyönyörű város, mellynek hoszfsza edgy német mértföld, és mind faragott köből építetett. Valamint mind a' két Tsászári Udvaroknak követje, úgy a' Nápolyi Minister, ő Felségeknek Kersónból lett el-menetelek után edgy nappal, a' magokhoz vett parantsolattal Konstantziuápolyba mentenek. A' Belgiumi zenebonáról tudósíttatván ő Felsége, semmi meg-határozással nekik nem felelt; a' honnan ezen engedetlen Jobbágyok dolgának ki-menetele annál vigyázobbakká teheti őket; — noha bizonyos, hogy ezen ragadó nyavallyának első erőt

adó szikrája a' zenebonás szomszéd Hollándusok, második fel-lobbantó szikrája pedig a' Pápa Brüsszelből ki-űzött Nunciussa 's ennek követői valának; a' minthogy az elsők: t. 1. a' Hollándus Pátrióták, a' a' F. Tsászár' parantsolatjára a' Lilló vára körül épített erősségeket-is le-rontván, az azt építő népet el-szélesztették; melly ha így vagyon, rövid nap alatt el-érik, a' mit régtől-fogva keresnek. — Berlinnek és Párisnak a' Hollándosok bõrre előre ki-tsinált plánuma nagy érzékenységet okozott Bétsben, és 24 órák alatt 3 Berlini Kurirokat láttunk a' Bétsi Pruszszus követhoz meg-érkezni. Ezen Kurirok' gyakor járása okozta vala azon szomorú hirt-is, hogy a' 16. ról le-esett Pruszszus Felség halálos környül-állások között volna, noha már most tsalhatatlanúl tudjuk, hogy tökéletes egészségben szorgalmatoskodik a' maga Hadi-népének erősítésében, és szándékozik a' Hollándiai Helytartó Hertzeggel nem sokára szemben lenni, a' határ-széleken kívül mind ketten edgymás eleibe kerülvén. — Troppaoból edgy Minorita Bétsbe a' bolondok házába hozatott: azt mondják rólla, hogy edgy instántziát adott volna bé ő Felségének, mellynek értelme noha még eddig titok, a' Bétsi Publikumnak salakafabb része szörnyű dolgot, és feltett — de fel-is sült — tzelt futtog felõlle. —

Approbb Tudósítások.

A' Hadi fő Törvény szék Préfessének G. H. Úr ő Excellentiájának Adjutántya Szontog Úr, ki a' hadi életben elébb menni kívánó Magyar nemes ifjakkak edgy mindenkori szíves szószóllójok val, meg-halálozott. — Nagyon szerentséfen járt a' Halál, hogy a' napokban, midõn amaz utza seprésbe már alkalmasint belé-szokott Hadi-Tanátsosból lett fogoly-

fogolyhoz *Tzettóhoz* a' Gonosztévők fog-házába ment
 vala Bétsben, rá nem esmert a' Tömlőtztartó; mert
 ma ő-is vasba seprené az útszát. — Bihar Várme-
 gyéből írják, hogy a' *Kozma Úr* gyilkosla *Odonelli*
Kapitánynak edgy *Káplárja* által el-fogatván, a' *Ká-*
plár 100 arannyat, a' gyilkos pedig halálos fogsá-
 got nyertenek legyen; és hogy mind Erdélyben mind
 ennek zenebonás szélein olly szemes hadi vigyázat
 alatt legyen az ország, mellyszerént az eddig itten
 némellyektől gyakorlott Istentelenségnek tökéletesen
 végének kelletik szakadni. — *Kassáról* 12-dik Júni
 ezt írják: „Ott még nints Tolerántzia, ha minde-
 nek olly szívefléggel viseltetnek edgymáshoz, mint
 azon *Franciskánus Barát*, ki 10-dikben a' *Jésuiták* volt
Klastroma előtt az útszán prédikálván, a' *Protestánso-*
kat *Eretnekeknek*, *Tudatlanoknak*, *gorombáknak* tel-
 torokkal kiáltozza vala, úgy hogy a' leg-nagyobb
 divattyában volt üldözö időkben-is elég lett volna.“
 Ennek jó volna a' *Bétsi* rostán edgynehányszor által
 's meg vizsgálja buni, hogy tudná-meg: hogy kelleflék
 a' *Keresztyéneknek* *Felebarátttyokat* szeretni, — *Lö-*
tséről írják: Ezen folyó hónapnak elején a' *F. K. Nem-*
zeti Oskolák' fő-vigyázója *T. Kazintzi Ferentz Úr*,
 a' *Lötsén* németül tanuló Magyar ifjakat a' *Professor*
Osterlám Úr házánál meg-látogatta, és tellyes igyeke-
 zettel munkálodik, hogy az ifjak a' német nyelv ta-
 nulásában mennél jobb móddal elé mehessenek. —
 Erdélyből *Kolosvárról*-is azt értyuk, hogy a' minapi
 tudósító hibázott vala, midön azt írta, hogy itten a'
 Magyar nyelvért büntetik a' *Deákokat*; mert már 4 eszt.
 hogy ezen régi szokás meg-szűnven, a' német nyelv
 tanulásában foglalatoskodnak: a' honnan az első betűt.
 is leg-előbb németül kell a' gyerekeknek meg-esmerni, és
 minden volt *Klassisok* mellett német *Klassisok* állítat-
 tak-

tak-fel: tsak már a' Deák nyelv tanulásának hagyná-
nak békét, és kezdenék a' németet Magyarból tanul-
ni; melly fokkal könnyebb erővel esnék a' Tanulók-
nak. — Edgy felső Auszriai Evangyélika gyülekezet,
melly ez előtt tsak edgynehány esztendőkel állott
vala ezen vallásra, megint a' R. Kathólíka Ekklesiába
akar visszafizá térni. Nem külömben ezeknek ifjú Lel-
ki-pásztorok olly szándékkal vagyon, hogy a' Bétsi
Semináriumban (ennek nagyon szükséges) a' R. Ka-
thólíka vallás' tudományát jobban-is ki-tanulván, ezen
Gyülekezetnek ezután-is Papja lehessen. — Ugyan
itt Felső-Auszriában az Ex-Apátzák, kik *Vindháág-*
ban 19-en vagynak, azon kívül, hogy hónaponként
a' szegényeknek 4 for. 40 krajtzárt szoktanak adni,
a' szegények számára fonnak, és azokat különös ke-
resztyéni indulattal táplálják és ruházzák. — Ezen
hónapnak 6-dikán írják Kolosvárról, hogy itten edgy
bizonyos személy olly idéten gyermeket szült vala
ezelőtt edgynehány napokkal, kinek sem lába, sem
nemet esmertető tzimere nem lévén, egészfzen kerek
vala, és még-is világra jövedelekor életben vala. Az
Anatomia Professor leg-ottan azon szorgalmatozkodék,
hogy ezen természet tréfáját meg-kaphassa a' fel-bon-
tzolásra; de, noha 3 arannyokat igére érette, még-
is a' meg-rögzött ítéletű szülék ellent-álván tzéljának,
a' gyerek el-temetteték. — Midön már a' mi Kuri-
runknak első része el-készült volna, tegnap előtt est-
ve érkezék-meg Lembergbe edgy Nemes Magyar
Királyi Testörző Kurir Hadnagy *Batsák*; ki II-dik
Jósefet a' Haza édes Attyát a' múlt tsötörtökön Len-
bergbe igen egélléges állapotban hagyván, azt monda-
ja, hogy egyenesen Magyar Országának jöni szán-
dékozik. Magyar Gárda Kapitány és Kurir *Soki Úr*
a' F. Muszka Tsászárnétól edgy olly briliántos gyű-
rűt

fogolyhoz *Tzettóhoz* a' Gonofztévők fog-házába ment
 vala Bétsben, rá nem esmert a' Tömlőtzt-tartó; mert
 ma ő-is vasba seprené az útszát. — Bihar Várme-
 gyéből írják, hogy a' *Kozma Úr* gyilkosla *Odonelli*
Kapitánynak edgy *Káplárja* által el-fogatván, a' *Ká-*
plár 100 arannyat, a' gyilkos pedig halálos fogsá-
 got nyertenek legyen; és hogy mind Erdélyben mind
 ennek zenebonás szélein olly szemes hadi vigyázat
 alatt legyen az ország, mellyszerént az eddig itten
 némellyektől gyakorlott Istentelenségnek tökéletesen
 végének kelletik szakadni. — *Kassáról* 12-dik Júni
 ezt írják: „Ott még nints *Tolerántzia*, ha minde-
 nek olly szívefléggel viseltetnek edgymáshoz, mint
 azon *Franciskánus Barát*, ki 10-dikben a' *Jésuiták* volt
Klastroma előtt az útszán prédikálván, a' *Protestánso-*
kat *Eretnekeknek*, *Tudatlanoknak*, *gorombáknak* teli
 torokkal kiáltozza vala, úgy hogy a' leg-nagyobb
 divattyában volt üldözö időkben-is elég lett volna.“
 Ennek jó volna a' *Bétsi* rostán edgynehányszor által
 's meg vizsgálja buni, hogy tudná-meg: hogy kelleflék
 a' *Keresztyéneknek* *Felebarátttyokat* szeretni, — *Lö-*
tséről írják: Ezen folyó hónapnak elején a' *F. K. Nem-*
zeti Oskolák' fő-vigyázója *T. Kazintzi Ferentz Úr*,
 a' *Lötsén* németül tanuló Magyar ifjakat a' *Professor*
Osterlám Úr házánál meg-látogatta, és tellyes igyeke-
 zettel munkálodik, hogy az ifjak a' német nyelv ta-
 nulásában mennél jobb móddal elé mehessenek. —
 Erdélyből *Kolosvárról*-is azt értyuk, hogy a' minapi
 tudósító hibázott vala, midőn azt írta, hogy itten a'
 Magyar nyelvért büntetik a' *Deákokat*; mert már 4 eszt.
 hogy ezen régi szokás meg-szűnven, a' német nyelv
 tanulásában foglalatoskodnak: a' honnan az első betűt-
 is leg-előbb németül kell a' gyerekeknek meg-esmerni, és
 minden volt *Klassisok* mellett német *Klassisok* állítat-
 tak-

tak-fel: tsak már a' Deák nyelv tanulásának hagynának békét, és kezdenék a' németet Magyarból tanulni; melly sokkal könnyebb erővel esnék a' Tanulóknak. — Edgy felső Auszriai Evangyélika gyülekezet, melly ez előtt tsak edgynehány esztendővel állott vala ezen vallásra, megínt a' R. Kathólíka Ekklesiába akar viszfizta térni. Nem külömben ezeknek ifjú Lelki-pásztorok olly szándékkal vagyon, hogy a' Bétsi Semináriumban (ennek nagyon szükséges) a' R. Kathólíka vallás tudományát jobban-is ki-tanulván, ezen Gyülekezetnek ezután-is Papja lehessen. — Ugyan itt Felső-Auszriában az Ex-Apátzák, kik *Vindháágban* 19-en vagynak, azon kívül, hogy hónaponként a' szegényeknek 4 for. 40 krajtzárt szoktanak adni, a' szegények számára fonnak, és azokat különös keresztyéni indulattal táplálják és ruházzák. — Ezen hónapnak 6-dikán írják Kolosvárról, hogy itten edgy bizonyos személy olly idéten gyermeket szült vala ezelőtt edgynehány napokkal, kinek sem lába, sem nemet esmertető tzimere nem lévén, egészfen kerek vala, és még-is világra jövedelekor életben vala. Az Anatomia Professor leg-ottan azon szorgalmatoskodék, hogy ezen természet tréfáját meg-kaphassa a' fel-bontzásra; de, noha 3 arannyokat igére érette, még-is a' meg-rögzött ítéletű szülék ellent-álván tzieljának, a' gyerek el-temetteték. — Midőn már a' mi Kurirunknak első része el-készült volna, tegnap előtt estve érkezék-meg Lembergbe edgy Nemes Magyar Királyi Testörző Kurir Hadnagy *Batsák*; ki II-dik Józsefet a' Haza édes Attyát a' múlt tsötörtökön Lembergbe igen egélléges állapotban hagyván, azt mondta, hogy egyenesen Magyar Országának jöni szándékozik. Magyar Gárda Kapitány és Kurir Soki *Úr* a' F. Muszka Tsászárnétól edgy olly briliántos gyű-

rüt nyert ajándékban, melly 400 aranyra betsültetik. A' több Magyar F. Királyi Kurirok-is, u. m. Hadnagy *Dolovitzényi*, *Batsák*, *Bartsai* mind 300 aranyos briliántos gyűrűvel késérik visszfa a' Monárk-hát; mellyet II-dik *Katharinától* nyertének ajándékban. — Nem gyönyörűséges dolog é az? midön a' föld' első Monárkhája midön olly fok nemzeteknek Ura, az ő hűséges Magyarait viszi magával a' mesz-fze lévő tengereknek idegen partyokig; a' leg-fon-tosabb dolgokról-is petsételt levelet mér ezeknek kezekbe adni, és minden Európai Udvarokkal es-meretefekké téfzi őket. Az idegen nemzetektől íra-tott könyvekben olvaslak, hogy mihelyt a' (kegyel-mes terméizettől mindenre alkalmasiá teremtetett) Magyar nemzet a' nemzeti gyűlölséget el-hadgya, németül tökéletesen meg-tanúl, és a' maga kegye-lembéli tehetségeit egész Európával közölheti, leg-nevezetesebb Nemzet léfzen; és II-dik *JÓSEE* az, ki ezen Nemzetnek nagy hírének és következő bődogságának első fundamentom kövének fog a' kö-vetkezendőktől esmertetni. Nem nagy szerentsétlen-ségé - é az edgy kölömben bölts, okos, tudós, jó-szívű, minden külső és belső érzékenységekkel fel-ruházott embernek, ha ötet az a' kis szájban for-gó szó-eszköz, a' nyelv, süketté, vakká, némává, tudatlanná téfzi, és minden szolgálatra vagy idegen nemzetekkel való kereskedésre azokkal való barát-kozásra alkalmatlannak tsinálja. — Ifjak! szükséges a' német nyelvnek tanulása. — A' Morvai Kormá-nyozó szék által a' parantsoltaték, hogy a' Sz. *Augustinus* Papjainak *Bréviáriumából*, 50 for. büntetés alatt, ezen három tzikkellyek töröltessenek - ki: —

I) II-dik *Gergely* Pápának 13-dik Februáriusban első innepén az 5-dik Letzkéből: III-dik *Léó* Tsá-fzárt,

szánt, mint a' szent képeknek szentség-törőjét, ő ütete agyon az Anyaszentedgyház menkövével, és ő vette-el tőlle a' Római és Olasz országi adót. 2) *Zakhariás* Pápanak 15-dik Mártziusban esni szokott innepén az 5-dik létzkéből: ő rontotta-el *Khilderik*nek edgy bolond tudatlan embernek Birodalmát, és azt a' maga tellyes Pápai hatalmából *Pipin*nek edgy kegyes és vitéz férfinak adta által. 3) *Gelásius* Pápanak 20-dik Novemberben eső innepén a' 6-dik létzkéből: az által, hogy ő a' Tsászárt az Anyaszentedgyházból valóságos, ki-rekesztette; meg-bizonyította, hogy néki azon hatalma vagyon, hogy az Anyaszentedgyházból valakit ki-átkozhasson. Ez az utolsó következés *immediata consequentia* képiben járt hajdan, most pedig, úgy tetszik, mintha nem a' mái Lógika szerént esnék. — Gyász van! Edgy véghetetlen szerentsetlen történet esett! *Hiámné* aszszonyomnak (ez edgy Anglus lóvaglió aszszony, esmerik a' mi olvasóink-is) edgy *Popedli* madara a' napokban le-esvén az ablakból az útszára, edgy kotsitól öszve tapodtatott. Midőn ezt a' hírt meg-vitték *Hiámnénak*, szinte ki-rontá a' nyavalya büjában, 's nem-is tsuda; mert ez a' madár olly mesterségesen ki-vala tanítva, hogy a' *Vürtembergi* Hertzeg *Kisaszszonynak* 200 arannyokért nem akarja vala adni. — Ha úgy van a' dolog, a' mint Rómából írják; mi edgy tseppé sem kívánkozunk *Pistójai* mostani *Pöspökké* lenni; mert még a' *Pistójaiak*-is instántziát attanak ellene a' *Nagy Hertzegnek*, mellyben azt írják, hogy ők nem tudják mit hidjenek: mivel most mindent másképpen tanít az ő *Puspökjök*, mint hajdan, és mint más *Puspökségekben* szokás tanítani; instálják a' Hertzeget, hogy mondaná-meg nekik, mihez tartssák magokat. Ezen instántziát a' *Nagy Hertzeg* által-adta a' *Papi-gyűlésnek*,
melly

melly 3 Jókathólikus (ez a' szó éppen így van a' né-
 metben, meg haragszik az én esős idő után hirtelen
 termett újj gomba-Kollégám, ha így nem fordítom)
 Papot küldött Pisztójába vele. Ezen Püspök önként
 meg akar válni a' Püspökségtől, és éjjel nappal fegy-
 veres őrzők vagynak háza körül, még-is a' zenebo-
 nás nép indulattjai ellen nem bizonyos élete felől;
 sőt (ha igaz) illy nevettséges történet-is adta már elé
 magát: az őszve-gyűlt Püspököknek kotsissai meg-em-
 lékeztvén ezen hathatós reguláról: minden a' ki Eret-
 nekkel jár; méltó az excommunicációra; a' Pisztójai
 Pöspök kotsissa az ő Urával jár; tehát - - - 's erre
 a' tehátra mindenik vévén a' maga ostorát, a' Püspök
 kotsissát kegyetlenül meg-ostorozák, 's illyan tzeré-
 móniával rekeszték-ki magok között. A' Kotsis elé-
 beszéllé a' Püspöknek a' történetet, 's ott hagyá szol-
 gálatját. — A' Kaputány Bassa, ki az Egyiptombéli
 Rébelliót tökéletesen le-tsendesítette, és ezen drága
 országot megint a' Török hatalma alá hozta, minden
 órán egész Tengeri-feregével váratik Konstantzinápoly-
 ba, és véghetetlen kintset hoz magával, mellyet a'
 rebellis Basából fejt. Itt, mind a' tengeren, mind a'
 szárazon tsatázandó hadi készületek meg-nem szün-
 nek: mivel nem tudhattyák mit végezett a' Kersonbé-
 li Diéta. —

Rófai Antal Úr által kérettetik a' M. Publikum;
 nevezetesen a' Subscribensfeket és Elő-fizetést bé-szedő
 Urak, hogy a' XXXVIII. Músában ki-hírdetett Ma-
 gyar Könyvre gyűlt Prénumeránsok számáról tudósít-
 tani méltóztassák, hogy ezen szép munkával annál ha-
 marább leheffen szerentséje szolgálni hazájának.